

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик куни
— 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

ПАЙШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

1996 йил апрел

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОЛАЛАР ЖАМҒАРМАСИ ВА «СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН» ХАЛҚАРО ХАЙРИЯ ЖАМҒАРМАСИ ҲАФТАЛИГИ

• Баҳоси эркин нарҳда

**Мустақиллигимиз
дахлсиз****ҲАР КИМ ЎЗ АРАВАСИНИ
ТОРТСИН**

Шу кунларда таҳририятимизга келаятган хатларнинг аксариятида юртдошларимизнинг Россия Давлат Думаси томонидан шу йил 15 март куни қабул қилинган қарорига муносабатлари ақс этган. Маълумки, Дума ўз қарори билан МДҲни йўқ нарса ва СССР қайта тикланади, деб эълон қилганди.

«Мен Ўзбекистонимизни ўзи танлаган йўлдан буюк келажак сари бораётган қарвонга ўхшатгим келади. Россия Давлат Думасидаги коммунист депутатлар ва уларга ҳайрихоҳ бўлган сул кучлар ана шу қарвонни ортга — СССР отли маконга қайтармоқчи бўлаяптилар. Лекин улар овора бўладилар. Халқимиз айтганидек: «Ит хуради, қарвон эса ўз манзили сари йўлда давом этади». Ҳа, коммунистлар ҳар қанча гингшимасинлар, Ўзбекистон мустақиллигидан, жаҳон ҳамжамиятидаги ўзининг муносиб урнидан воз кечмайди.

Сардор БОБОЕВ, механик.
«Жиззах вилояти, Пахтакор тумани»

«Рим бир кунда қурилмаган», деганларидек, ўз мустақиллигини қўлга киритганига эндиgina беш йил тўлаётган республикаимизда ҳам бозор иқтисоди-га ўтиш даврининг айрим қийинчилик-лари мавжуд. Лекин улар босқичма-босқич ҳал этилаёпти. Айниқса, ана шундай шароитда аҳолининг кам таъминланган қатламини ижтимоий ҳимоя қилиш давлатимизнинг диққат марказида турганлиги эътиборга моликдир. Қолаверса, юртимизда тинчлик, барқарорлик, турли миллат вакилларининг аҳил, иноқ яшаётганлиги кўнглимизни тоғдай кутаради. Россия Давлат Думасининг СССРни қайта тиклаш ҳақидаги қарори қуруқ сафсатадан бошқа нарса эмас. Президентимиз айтганларидек, орқага қайтадиган кўприклар бузиб ташланган.

Пўлат УМАРОВ, ўқитувчи.
«Сирдарё вилояти»

«Иймон-этиқодини маҳкам тутиб, дини Исломи муқаддас билганлиги учун таъқибларга учраганларни қўрган ва эшитган, ҳатто унинг асоратларини ўз бошидан кечирган биз каби инсонларга мустақилликнинг энг улугъ неъматини сифатида дин ва этиқод эркинлиги номоён бўлади. Ҳар кун беш вақт номозда юртимизнинг тинч, янада фаровон бўлишини яратган Эгамдан сўраймиз.

Бир ёзувчи телевизор орқали топиб айтганидек, умумий қозондан ёвгон шурвани кимдир чўмичда, кимдир кичкина қошиқчада сузиб ичадиган жамият бўлган СССРни қайта тиклаш ҳақидаги сафсаталарга эътибор бермаслигимиз керак. Бу жон бераётган иллонинг сўнгги талвасаларидан бошқа нарса эмас. Президентимиз ЎзА муҳбири саволларига жавобда бу масалага давлатимиз муносабатини аниқ-тиниқ ифодалаб бердилар. Биз ҳам ана шу фикрларни қўлаб-қувватлаймиз.

Сандвали ИКРОМОВ,
пенсияер. Тошкент шаҳри»

4-БЕТ:

Ўн
саккизга
тўлмаган
қизлар

YWSY

СОНДА:

6-БЕТ

Аёлнинг жони
қирқтами?

8-БЕТ:

Одамни
вахима
ўлдиради

Хув тоғларга чорлайди саёҳатнинг хумори,
Бу севикли юртимнинг энг севикли баҳори.

Абдул Ғани Жума сурати

КЕЙИНГИ СОҢЛАРДА:

- Муҳаббат сиз билан яшайди
- Граф Калиостра сири
- Эрих Фром: «Франц Кафка «Жараён»и
- Жон ширин

АКЦИЯ
ИКТИСОД
ТАЯНЧИ!

Тел 39-16-56

FAX 39-17-63

● Муассисларимиз фаолиятидан МУСТАҲКАМ ОИЛА — МУСТАҲКАМ ДАВЛАТ ДЕМАК

Республика Вазирлар Маҳкамаси Хотин-қизлар ишлари комплексини йиғилишидан

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Хотин-қизлар комплексининг навбатдаги йиғилиши оила ва никоҳни мустаҳкамлаш, оилани ижтимоий муҳофаза қилиш бўйича республикада олиб борилаётган сиёсатни ҳаётга татбиқ этишда хотин-қизлар шўбаларининг фаолиятини бағишланди.

Хозирги кунда республикада олиб борилаётган иқтисодий ислохотлар ўзининг амалий натижаларини бермоқда. Ижтимоий-сиёсий ҳаётда жиддий ўзгаришлар рўй бераётган айни чоғда оилалар мустаҳкамлигини, уларнинг фаровон ва тинч турмушини таъминлаш, ўсаётган фарзандлар тақдирини тўғри белгилаш, еш авлоднинг соғлом ва ҳар томонлама етук қилиб камол топтириш республика ҳукумати эътибор бераётган энг муҳим масалалардан бирига айланган.

Ўзбекистонда оилаларнинг ажралиб кетиши ҳамдустлик мамлакатларидагига нисбатан анча камлиги барчага маълум. Бироқ ажралиш натижасида етимлар ва чада етимлар, сарсон-саргардон болалар сони кўпаяркан, бу ҳол асло болажон ўзбек халқи шайнига, руҳиятига мос келмайди. Йиғилишда Тошкент, Самарқанд ва Наманган вилоятлари ҳокимликлари хотин-қизлар ишлари шўбалари томонидан оилани мустаҳкамлашда муҳим вазифа қандай амалга оширилаётганлиги муҳокама қилинган экан, асосан масалага ана шу талаблар асосида ёндашилди. Ҳар учта вилоятда ҳам республика Президенти ва ҳукуматининг аҳолини ижтимоий ҳимоялашга айланиш, кам таъминланган оилалар, етим-есир ва ногиронларни қўллаб-қувватлашга қаратилган сиёсати илҳом амалга оширилади. Лекин бу ишларни ҳали талаблар даражасида деб бўлмайдилар. Айниқса, жойларда еш-йигит қизларини оилага, турмушга тайёрлаш билан жиддий шугулланилмаётган. Ажралиб кетган оилаларнинг аксарияти 30 ёшгача бўлган ешлар эканлиги шундан «аллоҳ бери». Ҳалиям жойларда хотин-қизларни камситиш ҳоллари мавжуд. Улар орасида ишсизларни кўп. Маҳаллий ҳокимиятлар қўлқўлларда майда саноат ва маиший хизмат корхоналарини ташкил этишдек республика сиёсатини етарли даражада йўлга қўя олмаяптилар. Хотин-қизлар шўбалари, маҳалла фаоллари турмуш қуришда аҳд қилган ешларга ҳамда эндигина оила қўрган келин-куёвларга маънавий қўмак ва маслаҳатлар бериш борасида аниқ бир тадбирлар белгилаб олмагандилар. ФХДЕ (ЗАГС) бўлимлари ва суд органида ешларга панду насихат бера оладиган ҳаётини тажрибага эга бўлган баобур ҳодимлар етишмайдилар. Шу боисдан турмуш қуруш ақралиш олдий саноатга айланиб қолган.

Йиғилишда ешларга таълим-тарбия беришда уларни оилага тайёрлаш бўйича ҳам суҳбатлар ўтказиш лозимлиги қайт этилди. Бу тарбия ҳам мактабдан бошланиши керак, деган тақдирлар кўйилди. Шунингдек оила ва никоҳ тўғрисидаги қонунларга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш кераклиги айтилди.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Бош Вазир ўринбосари, Республика Хотин-қизлар қўмитаси раиси Д. Ғуломов қатнашди ва нутқ сузлади.

Вазирлар Маҳкамаси Хотин-қизлар ишлари комплексини йиғилишида қўрилган масалалар юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

Ўз мухбиримиз

Абдурасул ПАРДАЕВ сурати

ХАЙРИЯ — ИЙМОНДАНДИР

Наврўз байрами арафасида Болалар жамғармасининг Сирдарё вилоят бўлими вилоят мусикали драма театрида катта хайрия тадбири ўтказди. Хайрия тадбирида вилоятдаги барча ташкилотлар, корхоналар, ишбилармонлар ҳамда тижоратчилар иштирок этдилар.

Юқорида айтганимиздек хайрия тадбирига мулкчилик шаклидан қатъий назар барча ташкилот ва корхоналар бош қўшдилар. Вилоят матлубот уюшмаси ҳиссдорлик жамияти бошқаруви 30 минг сўмдан ортиқ турли кийим-кечакларни 27-сонли меҳрибонлик уйига тақдим қилган бўлса, вилоят тайёрлов-савдо харид бирлашмаси ўн минг сўмлик ҳар хил озиқ-овқат маҳсулотларини хайрия дастурхонига тортиқ қилдилар. Хайрия ҳисоб рақамига ўша кун 60 минг сўмдан ошиқ маблағ тушди. Тадбир бошланган аснода театр сахнасида бир неча набираларни қўшо-вида 105 ёшли Икромомо Полвонова кириб келдилар. Момо ҳам ўзининг бир ойлик нафақасини хайрияга тортиқ қилганини эълон қилди ва барча йиғилганларга тинчлик-омонлик тилаб, дуо қилдилар. Бундай ҳаяжонли дақиқалар хайрия тадбирида жуда кўп бўлди. Айниқса, болалар тақдири билан боғлиқ театрлаштирилган кўринишлар ҳеч қимми бепарво қолдирмади. Кечада қатнашган шахар, туман ҳокимлари муовинлари, болаларга дахлдор ташкилот-

лар раҳбарлари болалар тақдирига қаратилган бу тадбирнинг жуда уринли бўлганлигини таъкидладилар. Оқ олтин тумани ҳокими муовини Масъудохон Муродова ушбу тадбир ҳақида фикр билдириб, қўйидагиларни айтдилар:

— Болалар тақдири, Ватан тақдирidir. Бу тадбир бир маротаба ўтказилиб тўхтатилмаслиги керак, ҳаммамиз бирлашиб диққатимизни болалар муаммосига қаратишимиз лозим. Шаҳар ва туманларда болалар тақдирига бевосита жавобгар бўлган Болалар жамғармасининг таянч нуқталарини ташкил қилишимиз керак. Бу ташкилотлар болаларга оид сиёсатни мувофиқлаштирувчи бўлиб майдонга чиқиш лозим.

Тадбирда турли ташкилотлар томонидан ким ошди савдосига қўйилган совғалар сотилди ва жами қарийб 10 минг сўмлик миқдорда пул маблағлари тўпланди. Тўпланган пул Болалар жамғармасига топширилди.

Тадбирни тайёрлаш ва уни ўтказиш жараёни осонлик билан кечмагани ўз-ўзидан маълум. Уни уюштириш жараёнида баъзи ташкилотлар раҳбарлари болалар учун бунчалик жонқурлик қўрсатишини нима кераги бор, ахир, уларнинг ҳар бирининг ота-онаси борку, деган фикрларни ҳам билдирди-

Ахборот

ХАМКОРЛИК ЯНАДА КУЧАЙДИ

Турли тиббиёт техникаси, асбоб-анжомлари ишлаб чиқаришга ихтисослашган «Карл Цейсс Йена ГмбХ» фирмасининг «Соғлом авлод учун» Халқаро хайрия жамғармаси билан ҳамкорлик қила бошлаганига икки йил бўлди. Утган йил урталарида фирма жамғарманинг таъсисчилари сифидан урин олди ва 15 та «Амбуланс» тез ердам машинаси тақдим этди.

— Ҳамкорлигимиз бундан кейин янада ривожланади, — дейди «Цейсс»нинг лойиҳалар бўлими мудири Михаел Вернер. — Яқин орада жамғарма қошида гинекология маркази иш бошлайди. Унда болалар гинекологияси кабинети ҳам бўлиб, энг замонавий тиббий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган ва улар ўта аниқ ташхис қўйиш имконини беради. Келгусида эса марказни кенгайтира бориб стоматология, педиатрия, офтомология кабинетларини ҳам очиш ниятимиз бор, булардан ташқари қўзойнақлар учун сифатли гардишлар ва линзалар етказиб беришни режалаштириб қўйганмиз.

Апрелнинг дастлабки кунлари Тошкентдаги Ўзқоспомакда «Соғлиқни сақлаш—96» кургзмаси бўлиб ўтди. Иккинчи марта уюштирилган бу кургзмада «Берингер Ингелхайм», «Интермед», «Женерал Электрик», «Фармед», «Цейсс» каби дори-дармонлар, тиббий асбоб-анжомлар ва техника воситалари ишлаб чиқарувчи ва етказиб берувчи 130 дан зиёд йирик фирма ва компаниялар иштирок этди.

Ўз мухбиримиз

Туркистон бир — Ватан бир

БОШ СОЛИҚЧИНИНГ БЕБОШЛИГИ

Қирғизистон Давлат солиқ инспекцияси бошлиғи А. Ногоев «пахта ва тамаки хом ашё ҳисобланади, шунинг учун уларни етиштирувчилар қўшимча қиймат солиғи тўлашлари шарт», деган фикрга келди. Унинг курсатма хати бўйича ҳужалиқлар хазинага 17 миллион сом солиқ тўлашди, сунгра депутатларга шикоят билан мурожаат этишди. Махсус тузилган комиссиянинг текшируви натижасида, А. Ногоев «Корхона, ташкилот ва ҳужалиқлардан олинмадиган солиқлар тўғрисида»-ги Қонунни қўпол равишда бузганлиги маълум бўлди. Энди деҳқонларнинг пулларини қайтариб беришга тўғри келади.

«ТУРКМАНСАҲАТ»НИНГ РЕЖАЛАРИ

Маълумотларга қараганда, инсониятнинг учдан бир қисми, яъни тахминан 2 миллиард одам саёҳат шайдоси экан. «Агар ана шу саёҳатчилар оқимининг ҳеч бўлмаганда мингдан бир қисмини мамлакатимизга жалб эта олсак, ютук бизники бўларди», — дейди «Туркмансаҳат» давлат корпорацияси раиси Давлатгелди Бобоев.

ҚОНУННИ ЯНГИЛАШ ПАЙТИ

Шу пайтгача Қозогистонда СССР даврида қабул қилинган «Қозогистон ССР фуқароларининг пенсия таъминоти тўғрисида»-ги Қонун амал қилиб келаятган эди. Мамлакат парламенти ана шу қонунга жиддий қўшимча ва ўзгартиришлар киритиш ниятида.

УЗОҚНИ ЯҚИН ҚИЛИБ

Туркменистон ҳаво йўли орқали бир қатор Шарқ мамлакатлари билан боғланган эди. Яқинда эса Европага «дарча» очилди. Ашхобод шаҳридан тумани Албеонга — Англия пойтахти Лондон шаҳрига самолёт қатнови йўлга қўйилди. Яқин орада Сапармурот Туркманбоши номидаги аэропортдан Германия, Таиланд ва Хитойга ҳам самолётлар уча бошлайди.

ЛОЙИҲАЛАР БИСЁР

Қирғизистон Республикаси Осиё ривожланиш банкнинг 50 миллион доллар миқдорида берадиган қарзини Бишкек-Ўш автомобил йўлини қайта қуришга сарфлаш ниятида. Умуман, 1996 йилга мулжалланган лойиҳалар бисёр. Жумладан, шахар ва қишлоқларда 26,5 минг номерли АТСлар қурилади ва мавжудлари таъмирланади, қайта жиҳозланади. «Манас» аэропортига жаҳон талаблари даражасига олиб чиқиш учун 60 миллион АҚШ доллари сарфлаш кўзда тутилган.

УЧИНЧИСИ ОРТИҚЧА ЭМАС

Иқтисодий ҳамкорлик масалалари бўйича ҳукуматлараро француз-қозогистон ишчи гуруҳининг учинчи йиғилиши бўлиб ўтди. Томонлар телекоммуникация, ҳаво йўллари назорат қилиш, рангли металллар ишлаб чиқариш бўйича бир қатор лойиҳаларни муҳокама этишди. Шунингдек, «Қозаэронавигация» ташкилоти билан «Томсон» фирмаси ўртасида узаро ҳамкорлик тўғрисида битим имзоланди.

ҲИСОБ-КИТОБ АНИҚ БЎЛСА

«Куперс энд Лайбранд» фирмаси Қирғизистон Миллий банки молиявий ҳисоб-китобларининг аудиторлик текширувини амалга оширадиган бўлди. Қолаверса, фирма банкда бухгалтерлик ҳисоб-китобларини юритишни халқаро талаблар даражасига олиб чиқиш борасида ҳам амалий ёрдам беришга тайёр.

МУСТАҲКАМ АЛОҚАЛАР

Германиянинг Франкфурт шаҳрини Хитойнинг Шанхай шаҳри билан боғловчи замонавий оптик-ипак алоқа линиясининг 708 километри Туркменистон ҳудудидан ўтади. Қурилиш ишларида 18—20 миллион АҚШ доллари сарфланиши кўзда тутилмоқда. Бу борада дунёга машҳур «Алкател» концерни билан контракт тузиш режалаштирилган.

Илос ҚУВОНДИҚОВ,

Болалар жамғармаси

Сирдарё вилоят бўлими директори

НАЖОТ

Юраккинам қовжираб кетди,
Ёзилганда армон қаноти.
Жаҳаннамга оҳларим етди,
Исканжага олганда ёди.

Ташвиш мени аста қучади,
Истамасман кирмоқ бағрига.
Ақлу ҳушим кукка учади,
Ботаяпман ғамнинг қаърига.

Ботаяпман, аммо нигоҳим
Уйғоқ адирлардан ўтади.
Юраккинам ва мунгли оҳим
Севгилимдан нажот кутади.

Сукунатга кўникиб қолдим,
Қайгуларим мени тарк этмас.
Бахтсизликни ўзимга олдим,
Сенинг бахтинг бутун бўлса
бас.

Менга бўлсин барча
ташвишлар,
Сенинг қалбинг қулсин ҳар
нафас.

Менга бўлсин қаҳру қарғишлар,
Сенга олқиш ёғиб турса бас.

Азобларим бўлмас ниҳоя,
Ширин умр, висол шарт эмас.
Менга сенинг боринг кифоя,
Умрларинг узун бўлса бас.

Шоира КАЛОНХОНОВА,
ТошДУ филология факултетининг
V курс талабаси

БАҲОР НАШИДАСИ

Табиатнинг мислсиз, гузал пардасин
Тортқилаб, ўйноқлаб очди гулбаҳор.
Ёруғ оламдаги мавжудот сирин,
Заминга улашиб сочди навбаҳор.

Қизғалдоқ қизариб ишва қилади,
Чучмома юзида чексиз бир кулгу.
Булбул хушвақт куйин куйлайди,
Гўёки қалбимни ёритган кузгу.

Кун ботар, уфқ ҳам секин бош эгар,
Табиат уйда чакнади юлдуз.
Ва бутун оламга ўз нурин сочар,
Гўёки ўз-ўзин қилгандай кўз-кўз.

Ариқчанинг лабида эртаки ялпиз
Мудраб туш айтади куйланиб чексиз.
Деразамнинг пардасин тортқилаб сассиз,
Нозланиб ташриф буюрди Навруз!

Дилафрўз РАҲИМОВА,
Алишер Навоий номидаги Республика
«Нафис санъат лицейи»нинг 10 «а»
синф ўқувчиси

ҚУЁНЧА ҚАНДАЙ ҚИЛИБ ДУМЛИ БЎЛДИ

(эптак)

Бундан кўп замонлар илгари барча ҳайвонларнинг, ҳаттоки жониворлар подшоҳи шернинг ҳам думи бўлмаган экан. Бир кун шер ўзига дум ясаб олибди ва уни қуриш учун сув бўйига келибди қарасаки, дум танани жуда чиройли кўрсатар экан. «Энди менинг думим бор, у жудаям чиройли» деб ўйлабди у. Кейин бошқа ҳайвонларга ҳам дум ясаб бериш ният қилибди. Унинг олдига ака-ўка айқчалар келишиб, бошқалар учун дум ясашда ёрдамлаша бошлабдилар. Думлар тайёр бўлгач айқчалар «Кимга дум керак бўлса, шернинг ҳузурига келаверсин», деб жар солишибди. Ҳайвонлар буни эшитиб бирин-кетин кела бошлабдилар. Энг биринчи уларнинг олдига узун ҳартумли фил етиб келибди. Ундан кейин она-бола туялар келишиб, уларига дум қўйдирибди ва бундан жуда хурсанд бўлишибди. Кейинчалик улар сафига шоқол, бўри, қоплон, йўлбарс, от, буқа, қўқор ва бошқа ҳайвонлар ҳам қўшилибдилар. Маймун узун думни қаердан олганлигини йўлда учраган кичкина қуёнчага мақтаниб гапириб берибди. Маймуннинг гапларидан қуёнча ҳам дум олишга қизиқиб қолибди. Лекин у қўрққаниданми, уялганиданми, дум сўраб шернинг олдига бормабди. Шундай кунларнинг

бирида у кўчада кичкинага дум топиб олибди. Бу дум кимники ва нимага бу ерда етганини билмагани ва жуда кичкиналиги учун ўзиники қилиб олишга ийманибди. Шу пайт унинг рўпарасидан тулки чиқиб қолибди. Қуён шунда: «Тулки хола, сиз менга дум олиб келиб бера оласизми?» деб сўрабди; Тулки эса индамай ўтиб кетибди. Бундан ажабланган қуёнча чўчкага ҳам шу саволни берибди. Лекин у ҳам мужмал жавоб қилибди. «Унда ўзларингизнинг думларингизни менга беринглар», деб ялинибди қуёнча. «Бизнинг думимиз сенга ярашмайди, яхшиси ўзинг шернинг олдига бориб дум сўрагин» дейишибди улар. Қуёнча бундан жуда хафа бўлибди. Йўлаб кетаётган ит билан мушукка кўзи тушибди. Ит мушукнинг думига ёпишиб тишлаб тортар, мушук бечора эса жон аччигида миёвларди. Буни кўрган қуёнча узун думлик бўлиш ёмон экан, деган хулосага келибди. Шунда унинг эсига ерда етган кичкина думча келибди. Ва уша жойга қайтиб бориб уша думни ўзига олибди. Шундай қилиб қуёнча кичкина ва чиройли думга эга бўлган экан.

Инглазчадан Тошкент шаҳридаги
110-мактабнинг 8-«Б» синф ўқувчиси
Шамсиддин СУЛТОНОВ таржимаси

ТУШЛАРИНГИ КИРМАСМАН

Муҳаббат, Айрилиқ, Уртаниш.
Тақдир ҳукмин ўқиди бизга.
Сунг абадий ҳижрон азобин
Ўйиб ёзди пешонамизга.

Тунлари самода бир қамар,
Ёритмоқ буламан ҳобҳонинг.
Гарчи бу орзулар бесамар,
Хаёлот дунёси паноҳим.

Мен сени соғинсам мабодо,
Тушунгга кираман тусатдан.

Бир лаҳза термулиб кўзингга,
Сунг ботиб кетаман ҳасаддан.

Тақдир-жаллод, ҳукм-найзаси,
Тушларингдан қочиб кетаман.
Тонгда чертиб киприкларингни,
Кўзларингни очиб кетаман.

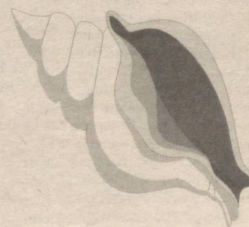
Бир нур каби кетаман изсиз,
Асло бу ерларда юрмасман.
Мен кукларда яшарман ёлғиз,
Энди тушларингга кирмасман.

МУҲАББАТГА ВИДО

Хайр, дедим хўрсиниб секин,
Хайрлашдим бугун сен билан.
Ихтиёрий айладим инъом
Шу алдамчи кунларни, лекин
Хайрлашма бугун мен билан.

Хайр, дедим хўрсиниб секин,
Қарогимда қотган томчилар.
Аросатда изгиган гуноҳ,
Бизга дузах олови текин.
Қарогимга ботган томчилар.

Хайрлашдик бугун сен билан,
Чораси йўқ ишнинг ўзи йўқ.
Қуёшни уфқ олди бағрига,
Видолашди бу кун мен билан.
Тоқатимнинг чегараси чўғ.

Эй, қизил чўғ, бағрим ёққан чўғ,
Сени менга рўё дедилар.
Муҳаббатга ишонма дўстим,
У шунчаки дунё дедилар
Ва мен чўғда айландим қулга.

Турт тарафга сочилди бу тан,
Совурилди кукларга қулим.
Агар кўзинг қиймасан, УЛИМ
Ўзинг йўлга мен улган қулим..
Шунда сени ҳамма севади.

Насиба ЙЎЛДОШЕВА,
Ўзбекистон Давлат университети тарих ва ўзбек филологияси
факултетининг V курс талабаси

Мактаб ҳангомалари

ОНА ТИЛИ ДАРСИДА

— Қани Садиржон, айтчи, «гап»-деб нимага айтилади? — сўради ўқитувчи.

— Дадамларнинг ҳар ойнинг охириги шанбасида уртоқлари билан утказадиган утиришларига «гап» дейилади, — жавоб берди Садиржон.

ЗООЛОГИЯ ДАРСИДА

Ўқитувчи Мунирадан сўради:

— Қайси ҳайвонларни биз уй ҳайвонлари деймиз?

— Сигир, қўй, от, — деди Мунира, сўнг биров ўйланиб туриб қўшиб қўйди. — Сичқон билан суварак ҳам уй ҳайвонига киради.

МАТЕМАТИКА ДАРСИДА

— Икки карра икки неча бўлади? — сўради ўқитувчиси Қобилдан.

— Беш бўлади, — ўйланиб утирмай жавоб қилди Қобил.

— Олдин яхшилаб ўйлаб, сўнг жавоб бер.

— Ахир дадам ҳар кун бозордан қайтганларида «бугун иккинчи иккига уриб беш қилдим», дейдиларку. Демак, беш бўладида.

ФИЗИКА ДАРСИДА

— Бутун олам тортишиш қонунини тушунтириб берчи, — деди ўқитувчи Элврга.

— Бутун олам тортишганда одамларнинг бошига олма тушади, — жавоб берди Элвр.

Ўқувчи: Меҳробек ҲАЙДАРОВ,
Сирдарё туманидаги 9-ўрта мактаб ўқувчиси

Оламда гап кўп

ПҶОҒИНИ ҲАМ ИСРОФ ҚИЛМАЙ

Перу пойтахти Лима шаҳрида банансаварлар мусобақаси ўтказилди ва унда маҳаллий радиостанция ходими Хосе Песоа ғолиб чиқди. У 4 минута 14 секунд ичида 12 дона бананни пучоғи билан паққос туширди.

Тахририятимизга кўлаб хатлар келади. Уларда газетхонлар инсон руҳиятига ҳос у ёки бу ҳолисани шарҳлаб беришни сўрашади. Кўпгина хатларда эса бутунлай соғлом кишиларнинг сирли ўлими ҳусусида ҳикоя қилинади. Баъзилар бундай ҳолисаларни афсусгарлик, сехргарлик, жолу билан қўйишади. Ҳўм, бу ҳолисани замонавий фан қандай шарҳлайди? Рухпӯнослик фанлари доктори, профессор В.И.Лебеденнинг мақоласи шу ҳақда.

Тонго оролида одий даражадаги дохйиннинг нарсасига кимки тегинса, ўзини покловчи урф-одатларга амал қилмай, овқатланса, албатта, ўлади деган тушунча мавжуд эди. Янги Зеландиядаги қабиладордан бирининг дохйисий йўл четиди ўзи еган овқатнинг ортиқчасини қолдириб кетали. Шу ердан ўтаётган оддий қабила аъзоси қолдиқ таомни тановул қилишга киришди. У ҳали овқатни еб бўлмаган ҳам эдики, ваҳима билан бечорани таом йўлбошчиларники эканлигини етказишди. «Мен бахтсиз «жаноғич»ни яхши билардим, деб ҳикоя қилади европаллик сайёҳ, «қабиладор ўртасидаги жангларда шухрат қозонган, мард одам эди. Бироқ дахшатли ҳабар етиб келиши билан унинг қорнида қаттиқ оғриқ ва бурма бошланди. Бу ҳолат токи жангчи ўлгунча давом этди».

«Бир кун», деб ҳикоя қилади Фрээр, «йўлбошчининг йўл қолган олови бир неча одамнинг ўлимига сабаб бўлди. Оловни топиб олган бечоралар у кимники эканлигидан беҳабар трубкаларини ёндириб олишди. Олов кимга тегинди эканлигини билганларидан кейин эса дахшатга тушиб, ўлиб қолди».

Жаҳонга таниқли врач А.Швейцар госпиталда нафас йў-

ли ишламай қолганидан ўлган ёш ва соғлом африкалик ҳақида ҳикоя қилади. Бу йилги қайиққа ўтираётиб, беҳосдан ўзлари муқаддас деб билувчи ўргимчакни босиб ўлдириб қўйган экан. Врач Ван Хевен эса 1956 йили қабиласи учун ман қилинган қондани бузган учун дабурустан жон берган йилги ҳақида ҳикоя қилган.

1912 йилда «Титаник» деб аталувчи жуда улкан кема ўзининг биринчи ва охири сафарига чиқди. Унинг бортида 3

қин-сурон ва дол-войдан силласи қурган йўловчи уч кун ичида ўлим топади. «Афсонавий кема ҳалокатларининг барвақт ўлган қурбонлари, — деб ёзди у, — мен биламан, сизларни денгиз ўлдиригани йўқ, сизлар очликдан ҳам ўлмагансизлар. Сизлар зағалайларнинг шикоятмозу чийиллашлари остида денгиз тўққинида қалқа-қалқа ваҳима туфайли ўлгансизлар».

1942 йилнинг июн ойида Баренц денгизига немис авиацияси ва сув ости қайиғи иттифок-

Бу сирли олам

тида нималарни ёзганли: «Йилгилар бирин-кетин ула бошланди... Уларнинг ҳаммаси дастлабки икки соат ичида ўлди... Барчаси бир қилда жон таслим қилишди: аввал уйқуга кетишди, сўнг ҳушларини йўқотишди, охирида кўзлари бақрайиб, жонлари чиқиб кетди. Худога шукрки, ўлим азобларсиз келди. Жофри Диксон (у биринчилардан бўлиб ўлди) қайиққа ўтиланган сўнг биринчи соатдан оқдан оза бошлади: у беҳуш ҳолда тирик қолтиларига ҳеч қандай умид

Сўнги устун

ҚИМТА БАҲОР, ҚИМТА ҚУЗ

Мана йилнинг тўртинчи ойи — апрел ҳам бошланди. Тарихий манбаларга қараганда, бу ойнинг номи лотинча «апфире» сузидан олинган бўлиб, «уз инъомларини, неъматларини куз-куз қилгучи, намоён этгучи» деган маъноларни англатар экан. Бошқа айрим манбаларда эса апрел сузи қадимги юнонларнинг гузаллик, муҳаббат ва ҳосилдорлик тангриси бўлмиш маъбуда Афродита шарафига қўйилган, дейилади.

Апрел ойида Шимолий ярим шарнинг ҳамма жойида баҳор нафаси уфуриб туради. Муътадил минтақага кирувчи улқалар — Хитойнинг жануби ва Россиянинг шимолидан ташқари деярли бутун Евросиёда, Шимолий ва Жанубий Американинг каттагина қисмида қорлар эрийди, қушлар учиб келади, дов-дарактлар гуллайди, ям-яшил бағр билан қопланади.

Арктика оролларида ва тундрада апрел ойида зичлашиб музга ўхшаб қолган қорнинг юқори қатламлари эрийди. Қуёш уфқдан унча баланд кўтарилмаганлиги сабабли кунлар совуқ бўлади. Шунга қарамай, паст бўйли кўтбий усимликлар — лишайниклар, пакана, қайин ва бошқалар тез уса бошлайди.

Апрелда тайга ҳудудидаги дарёларда сув сатҳи кўтарилди. Айрим жойларда дарёлар қирғоғидан тошиб, соҳиллардаги ерларни сув босади. Ой охирига бориб Шимолий дарёларда кемалар қатнови бошланади.

Ҳиндистоннинг жануби-ғарбий томонида апрел ойида океандан қуруқликка ёзги муссон шамоллари эса бошлайди. Бу шамол Декан ясси тоғларига буган майдонларда табиатга жонлини бағишлайди.

Шуниси қизиқки, сайёраимизнинг Жанубий ярим шарида апрел ойи куз ҳисобланади. Жанубий Американинг жануб томонидаги Патагонияда кеч куз кириб, изғирин шамоллар эсади, Олови Ер оролида эса қор ёғади.

Африка жанубидаги Калахари чулида апрел ойида қурғоқчилик мавсуми бошланади. Ҳинд океани соҳилларида дарактларнинг барглари саргайди.

Апрел ойида Янги Зеландияда ҳам куз ўзининг дастлабки белгиларини қўрсатиб, дов-дарактларнинг барглари, ут-ўланлар тилларанг тусга кира бошлайди.

ОДАМНИ ВАҲИМА ЎЛДИРАДИ

минг нафар йўловчи бор эди. Улкан муз тоғи билан тўқнашиб кетган кема чука бошланди. У сув остида йўқолгандан уч кун ўтгачина ҳалокат жойига биринчи ёрдамчи кема етиб келди. Қутқарув қайиқларидаги кишиларнинг ҳам кўпи ўлганлиги ва ақлдан озганлиги ҳаммагача хангу манг қилиб қўйди.

Физиологиядан маълумки, одам сувсиз 10 кеча-ю кундуз, овқатсиз эса 30 кун ва ундан ҳам кўпроқ яшashi мумкин. Бироқ кема ҳалокатга учраб, шлопка ва солларга ўтириб олган кишиларнинг 90 фоизи дастлабки уч кунда ўлиб кетишди. Француз врачлари А.Бомбар фикрича, кема гарқ бўлган, ундаги одамга кема билан бирга бутун дунёни сув ютиб юборгандай туюлади, бу дахшатли кечини унинг бутун жасорати-ю, ақлини емириб турганда. У, ҳатто, чуқайтган пайтда шлопкага дуч келиб қолган тақдирда ҳам ҳали қўплагани йўқ. Чунки у руҳан мурдага айланиб қолган бўлади. Қоп-қоронғи тун, тоғдай улкан тўққинлар ва шамол, шов-

чиларнинг катта қўриқчи кема-сига ҳужум қилди. Англиянинг торпедо теккан бу «Хатл юбри» кемаси аъзолари иккита қутқарув соли ва қайиғига тушиб олди.

Капитан ёрдамчиси Гералд Сменс сув ости қайиғидати немислар чуқан қайси кема ва унга қандай юк ортилганлигини аниқлашди. Керакли маълумотларини олган немислар флоткага учраган инглизларга қирғоққа аптиги 3 мил масофа қолганлигини хабар қилиб, уларни тақдир ҳукмига топшириб кетди.

Иккинчи сол ва қайиқдаги денгизчилар эса тез ула бошладилар. Мана капитаннинг учинчи ёрдамчиси Форт ўз кундали-

йўқлиги ва ҳаммалари ўлимига маҳкумликларини қайтарди. Сибим иккинчи ўлди. Ташқи қўринишдан у осойишта эди, тирик қолтишдан бутунлай умидини узганли. У қайиқнинг бурун қисмида ўтирар, сувда ҳаммадан кўра камроқ бўлганли, аммо барибир ўлди. Дастлаб уйқуга кетди, бир неча дақиқадан сўнг эса ўлганини пайқайди.»

Ҳайвонлар устида ўтказилган тажрибалар ҳам шунини кўрсатадики, келажакка нисбатан умид бутунлай узилган дақиқаларда юрак фаолияти су-сайиб кетали ва охири у тўхтаб қолади. Бу нарсаси тирик жон бўлмиш кишиларга ҳам ҳос. Одамни ваҳима ўлдиради, деганлари шу бўлса керак.

Русчадан М.А.ЗИМОВ таржамаси

Содиқ Маҳқамов сурати

ИРИМЛАРДА БОРДЕК ҲАҚИКАТ

Аргентинанинг машҳур «Бока хуиорс» клуби дарвозабони Карлос Наварро Мантайя 666 минут, бошқача айтганда салкам саккиз уйин давомиди уз дарвозасига бирорта ҳам тўп утказиб юбормаган эди. «Расинг» жамоасига қарши уйиндан олдин айрим иримчилар «666 бахтсиз рақам, бир бало бўлади-ёв», дейишганди. Дарҳақиқат, шу учрашувда Мантайя олтига тўп утказиб юборди.

БУРНИНГИЗНИ ЭҲТИЁТ ҚИЛИНГ!

Бир мавсум давомиди унта кизил карточка билан «тақдирланган» Винни Жонс (Англиянинг «Уимблдон» клуби) нафақат футбол майдонида, балки ундан ташқарида ҳам қўполлиги билан машҳур. Яқинда у узига маъқул бўлмаган савол берган журналистнинг бурнини тишлаб олди. Виннининг қўполликларида

безор бўлган мамлакат футбол федерацияси уни ярим йилга уйинларда қатнашишдан четлаштирди.

АЙБ ОЁҚДА БЎЛГАЧ

ФИФА Бош қотиби Йозеф Блаттер футбол дарвозаларини ҳам энига, ҳам бўйига кенгайтиришни тақлиф этганди. Лекин бу тақлиф қўллаб-қувватланмади. Сабаби, бу тадбирнинг иқтисодий томони ҳам бор. Масалан, Германияда 100 мингга яқин дарвозани кенгайтириш учун 400 минг марка сарфланиши зарур бўлар экан. Бунинг устига, 1974 йилги жаҳон чемпиони Зепп Майернинг сузлари билан айтганда, «Ҳозирги дарвозаларга тўп киритолмаётган нуноқлар уларни кенгайтиргандан сўнг ҳам буни эпполмайди-лар».

ТАРИХНИ БИЛИМДОНЛАР «КОВЛАШТИРАДИ»

Футбол тарихи ва статистика халқаро федерациясидаги «бекорчилар» тарихни «ковлаштириб» қизиқ далилларга дуч келишди. Маълум бўлишича, 1934 йилги жаҳон чемпионатининг саралаш уйинлари-

«Чипор тўп» хабарлари

да Италия терма жамоаси юнонларни биринчи учрашувда 4:0 ҳисобида енгач, овора бўлиб Грецияга бориб ўйини истамай, тақдорий уйин ҳусусида шу ернинг узиди келишиб қуя қилишган экан. Улар Греция футбол федерациясига Афина марказидан штаб-квартира учун икки қаватли бинони сотиб олиб беришган, қолаверса, федерациядаги раҳбарлар ва футболчиларни ҳам қуруқ қўйишмаган экан.

КЎЗ ОЧИБ ЮМГУНЧА

Австралия миллий футбол лигасида қатнашувчи «Сидней юнайтед» ва «Аделаида сити» жамоалари ўртасидаги учрашувда ҳисоб очилиши учун атиги тўрт секунд кифоя қилди. «Аделаида»нинг ҳужумчиси Дэмиан Мори шундай қисқа вақт ичида рақиб дарвозасини аниқ нишонга ола билди.

Даврон БЕК тайёрлади

Муассисларимиз:

Ўзбекистон Республикаси болалар жамғармаси ва «Соғлом авлод учун» Халқаро хайрия жамғармаси

БОШ МУҲАРРИР:

Абдукарим РАҲИМБЕРДИ

Газетамиз бош ҳомийси:

Ўзбекистон «Матбуот тарқатиш уюшмаси» ассоциацияси

МАНЗИПИМИЗ:

700083, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Телефон: 36-54-80
Алижон САҲАРОВ
навбатчилик қилди
Обуна индекси - 64654
Рўйхатга олиш № 33
Буюртма Г-0211 21597 нусхада чоп этилди. Офсет усулида босилди. Формати А-3, ҳажми 2 босма табоқ.